

Museumsinspektør Christiane Finsens
åbningstale ved ferniseringen på
René Holms udstilling *To get lost willingly*
Fanø Kunstmuseum 1. juni 2024

Skovens foruroligende dybe ro. Den evige, ensomme søgen. Ja, selve den menneskelige eksistens. Det er motiver og temaer, der går igen i René Holms værker. Med forskellig intensitet og på forskellige måder har de vist sig gennem de seneste 25 år i diffuse eller grelle, dunkle eller poetiske farveintense, rumlige lag.

Renés værker har dybest set altid drejet sig om modsætninger, ikke forstået som konfliktfyldte eller bevidst provokerende sammenstød, men snarere som undersøgelser af eksistentielle fænomeners iboende kontraster: Det virkelige over for det imaginære, det forestillende over for det abstrakte, det fremmede over for det velkendte, det almene over for det individuelle, den store verden over for de nære omgivelser, menneskeskæbner i Kina, New York – eller Berlin over for de personlige oplevelser fra fx Dyrehaven i Esbjerg eller Fuglekøjen her på Fanø.

Og netop Fanø har på mange måder fungeret som Renés andet hjem – et sted, jeg ved, du har et særligt forhold til på både godt og ondt. Efter, som du selv formulerer det, som barn at have været tvangsindlagt i alle dine ferier til at være på øen, vendte du den så at sige ryggen, da verden skulle opleves. Men du vendte tilbage, da du blev rigtig voksen, og har nu i mange år selv haft sommerhus her.

Jeg kom til at tænke på en strikhue, jeg har derhjemme. Det kan måske lyde mærkeligt, men der er selvfølgelig ikke tale om en hvilken som helst hue. Den er fra Fanø Bryghus og har påskriften: "When lost return to Fanø". Fanø er med andre ord ikke alene stedet, hvor man så at sige kommer hjem. Det er også stedet, man kan vende tilbage til, hvis man enten er fortabt eller bevidst ønsker at fortabe sig, hvis man enten er faret vild eller ønsker at gøre det – altså "to get lost willingly."

Det er de mange oplevelser fra Fanø, som danner udgangspunkt for værkerne, man kan opleve på netop udstillingen her. Det er aflejrede indtryk og barndoms minder, der blander sig med den modne kunstners refleksioner. I både bogstavelig og overført betydning har René forladt de markerede stier og udforsket Torps Plantage, Norges Fjelde og Albuen – skovene, birketræerne og de små vandløb.

De færdige malerier skildrer imidlertid ikke de konkrete steder – de er ikke *gengivelser*. På mange måder bliver vi alligevel ramt af en genkendelighed i mødet med værkerne, men både natur og mennesker er samtidig underligt fremmede.

For at kunne navigere i malerierne må vi derfor også fortabe os i os selv *og* i maleriet, præcis, som du har gjort. For værkerne udforsker nemlig ikke alene de ydre, men også de indre landskaber og de almenmenneskelige følelser, som er der, men som indimellem netop skal findes uden for tilværelsens markerede stier.

Denne for René kendetegnende udforskning og afsøgning af nyt territorium omfatter også selve maleriet – dets beskaffenhed; altså de farvemæssige og rumlige muligheder på lærredet. Her mestrer du, René, det at skabe en parallelvirkelighed, der balancerer på kanten mellem indre og ydre natur, en tilstand, på tærsklen mellem erfaring og kunstnerisk konstruktion.

Og interessant er det, hvordan værkernes temakreds og ”indhold” netop modsvares af selve René’s teknik og kunstneriske greb. Det er tydeligt i de moduler, de tilføjelser, som i flere tilfælde helt konkret er monteret under, over eller på siden af det egentlige maleri. Egentlig er det blot lærredsrester, som kunstneren lægger på gulvet foran det lærred, han arbejder på. Her opsamler det de stænk og dryp, som ellers ville være endt på gulvet. De er altså ikke resultatet af en planlagt komposition, men fungerer slet og ret som en ”opsamlingsliste”, som du selv kalder det.

Ved at spænde disse lærredsstrimler op og gøre dem til en del af det færdige værk, bliver der tale om en sampling på både et indholdsmæssigt og et konstruktionsmæssigt niveau, da maleriet på den måde indeholder meget direkte spor efter sin egen tilblivelsesproces. Det er også tilfældet, når alle de løse trævler fra dine ugrunderede lærreder limes sammen og males ind i motivet som fx antydningen af en birkestamme, som på den måde får en konkret fysisk tilstedeværelse i maleriets rum.

Disse opsamlingslister og værktøjelser blev udviklet i atelieret under corona-pandemien, der på flere måder kom til at markere et vendepunkt. Før bestod René Holms værker af pastose lag på kraftige lærreder, nu gik han over til mere skrøbelige lærreder, hvor farvepigmentet påføres den ugrundede flade direkte. Men har man fulgt René gennem årene, er nybruddet måske knap så stort – det har i hvert fald ligget der som en latent strøm under hans praksis, og flere gange har han udforsket maleriet som medium, som konstruktion, som undersøgelsesfelt.

Helt konkret har du flyttet figurer fra værk til værk og ladet dem indgå i skiftende betydningsmæssige sammenhænge. Du har også tidligere ladet motiverne fortsætte ud over

rammen og rundt om kanten af lærredet, mens landskabet i nogle tilfælde helt bogstaveligt er "vokset" ud af billedet og fortsat på små plateauer monteret på værket eller ude i galleriets rum. Endelig har du også tidligere eksperimenteret med at klippe dine lærreder i stykker og sætte dem sammen til nye værker. Og så er det selvfølgelig også værd at bemærke, at du er vendt lidt tilbage til din tidligere street art-palet.

Der har således på flere måder altid været en meget direkte forbindelse til det, der ligger uden for dit lærred, uden for dit motiv. Der er så at sige ikke alene tale om passager fra bestemte steder i dine omgivelser ind i værkerne, men også om passager fra værkets til beskuerens rum.

Lige nu mens vi står her deler vi således ikke alene rum med hinanden, men også med kunsten. Og det er en pointe, der ikke kan understreges ofte nok: Kunst er ikke et anliggende ved siden af livet og hverdagen; kunsten både udspringer af og perspektiverer livet og hverdagen – kunsten giver så at sige de formløse dimensioner af tilværelsen form.

Derfor skal vi også altid takke ja, når menneskeskikkelserne i Renés værker inviterer os med ind i hans univers. Vejen ind i de mentale landskaber går nemlig via personerne. Og netop fordi de er ansigtsløse, skabelonagtige og anonyme er de åbne – åbne for betydninger og vores skiftende tanker. Vi må således investere os selv i dem, projicere identitet ind i dem, være med til at give dem indhold.

Flere skribenter har sat dig i forbindelse med Romantikken, der kan ses som begyndelsen på de subjektive retninger i den moderne kunst. Og det er der givetvis noget om, men frem for romantikkens skildringer af alnaturen, af heftige anelser og en dyb gribende længsel efter utopiske sammenhænge, synes jeg snarere, at dine værker indeholder et stille drama. I symbolistisk forstand er de båret af en søgen efter mening og sammenhæng i tilværelsen og udgør dermed en meget nærværende syntese – en forening af form og sansning, af faktiske fænomener og inderlige tanker om disse fænomeners muligheder og betydninger.

I en kunsthistorisk sammenhæng lægger du dig på den måde i forlængelse af en eksistentialistisk strømning, hvor vi hver især må finde og skabe mening i vores tilværelse. Det kan dine værker hjælpe os med, hvis bare vi giver dem lov.

Tillykke med udstillingen. Tillykke med 25 års jubilæet!

Christiane Finsen, museumsinspektør
Esbjerg Kunstmuseum